

V Bruseli 14. decembra 2016
(OR. en)

15530/16

CORLX 487
CFSP/PESC 1016
RELEX 1067
COARM 224
FIN 868
CONUN 222
COTER 133

POZNÁMKA K BODU I

Od:	Pracovná skupina radcov pre zahraničné vzťahy
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov (časť II)
Č. predch. dok.:	10254/15
Predmet:	Reštriktívne opatrenia (sankcie) – aktualizácia najlepších postupov EÚ na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení

1. Výbor stálych predstaviteľov (COREPER) vzal 29. júna 2015 na vedomie aktualizáciu dokumentu o najlepších postupoch EÚ (dokument 10254/15), ktorý podlieha nepretržitej revízii.
2. Pracovná skupina radcov pre zahraničné vzťahy v zložení „sankcie“ schválila 9. decembra 2016 nové prvky, ktoré sa majú začleniť do dokumentu o najlepších postupoch EÚ ako body 9a a 9b.
3. COREPER sa vzhľadom na uvedené vyzýva, aby vzal na vedomie poslednú verziu aktualizovaného dokumentu o najlepších postupoch EÚ, ktorá sa uvádza v prílohe.

Najlepšie postupy EÚ
na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení

	<u>Strana</u>
<u>Úvod</u>	3
<i>A. <u>Označenie a identifikácia osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú cielené reštriktívne opatrenia</u></i>	4
I. Identifikácia označených osôb alebo subjektov	4
II. Tvrdenia súvisiace so zámenou totožnosti	5
III. Vypustenie zo zoznamu	9
<i>B. <u>Finančné reštriktívne opatrenia</u></i>	11
I. Legislatívny rámec	11
II. Administratívne a súdne zmrazenie, zaistenie a konfiškácia	12
III. Rozsah pôsobnosti finančných reštriktívnych opatrení	13
IV. Úloha hospodárskych subjektov a občanov	15
V. Využívanie informácií príslušnými orgánmi	16
VI. Finančné prostriedky	17
VII. Hospodárske zdroje	20
VIII. Vlastníctvo a kontrola	22
IX. Označené právne subjekty	26
X. Výnimky	26
XI. Usmernenia pre posudzovanie žiadostí o výnimky	28
<i>C. <u>Zákaz dodávania tovaru</u></i>	31
<i>D. <u>Koordinácia a spolupráca</u></i>	31

Úvod

1. Rada 8. decembra 2003 prijala usmernenia o vykonávaní a vyhodnocovaní reštriktívnych opatrení v rámci SZBP¹ (ďalej len „usmernenia“). Podľa týchto usmernení sa má sledovaniu takýchto reštriktívnych opatrení a prijímaniu nadväzných opatrení venovať osobitný orgán Rady. Následne 26. februára 2004 COREPER poveril pracovnú skupinu radcov pre vonkajšie vzťahy, aby okrem svojho súčasného mandátu vykonávala sledovanie a hodnotenie reštriktívnych opatrení EÚ a na tento účel sa pravidelne stretávala v osobitnom zložení pre sankcie, podľa potreby posilnenom odborníkmi z hlavných miest. Mandát pre pracovnú skupinu v tomto zložení zahŕňa vypracovanie najlepších postupov na vykonávanie reštriktívnych opatrení v členských štátoch.
2. Zámerom je tento dokument neustále preskúmať, najmä s cieľom doplniť najlepšie postupy súvisiace s vykonávaním reštriktívnych opatrení.
3. Najlepšie postupy sa majú považovať za neúplné *odporúčania* všeobecnej povahy na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení v súlade s platnými právnymi predpismi Únie, ako aj vnútroštátnymi právnymi predpismi. Nie sú právne záväzné a nemali by sa chápať tak, že odporúčajú akúkoľvek činnosť, ktorá by nebola v súlade s platnými právnymi predpismi Únie alebo vnútroštátnymi právnymi predpismi vrátane právnych predpisov, ktoré sa týkajú ochrany údajov.
4. Zámerom tohto dokumentu nie je kopírovať existujúce doteraz vytvorené dokumenty, ale identifikovať kľúčové prvky pri vykonávaní sankcií a prihliadnuť pritom na:
 - osobitnú situáciu v rámci právneho systému Európskej únie,
 - preskúmanie súčasného stavu uplatňovania sankcií, ktoré vykonáva pracovná skupina radcov pre vonkajšie vzťahy/sankcie,
 - potrebu zdôrazniť niektoré už existujúce najlepšie postupy, ktoré odrážajú súčasné priority členských štátov.

¹ Dokument Rady 15579/03, naposledy aktualizovaný dokumentom 11205/12.

V tomto dokumente sa pojem „vyňatie“ vzťahuje na použitia, ktoré nariadenie nezakazuje, zatiaľ čo „výnimka“ sa vzťahuje na použitia, ktoré sú zakázané, pokiaľ ich príslušný úrad nepovolil. V tomto dokumente oznamovací spôsob slovíes, ako aj výrazy „musí“ a „je povinný“ znamenajú právnu povinnosť bez ohľadu na to, či ju ukladajú nariadenia EÚ alebo iný medzinárodný alebo vnútroštátny právny predpis, či právny predpis Únie; výraz „mal by“ znamená najlepší postup a slovo „môže“ návrh činnosti, ktorá môže byť vhodná, v závislosti od okolností a iných relevantných právnych predpisov a postupov.

A. Označenie a identifikácia osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú ciele **reštriktívne opatrenia**

I. Identifikácia označených osôb alebo subjektov

5. S cieľom zlepšiť účinnosť finančných reštriktívnych opatrení a obmedzení vstupu a zároveň sa vyhnúť zbytočným problémom spôsobeným rovnakými alebo takmer rovnakými menami (možnosť „zámeny totožnosti“) by malo v momente identifikácie byť k dispozícii čo najviac osobitných identifikačných údajov, ktoré by sa mali uverejniť pri prijatí reštriktívneho opatrenia. V prípade fyzických osôb by informácie mali pokiaľ možno zahŕňať najmä meno a priezvisko (aj v pôvodnom jazyku, ak je k dispozícii) spolu s príslušným prepisom uvedeným v cestovných dokladoch alebo prepisom podľa noriem Medzinárodnej organizácie civilného letectva (International Civil Aviation Organisation – ICAO), prezývky, pohlavie, dátum a miesto narodenia, štátnu príslušnosť a bydlisko, identifikačné číslo alebo číslo cestovného pasu. V každom prípade by sa mal vždy uvádzať prepis podľa noriem ICAO, a to vo všetkých jazykových verziách právneho aktu, ktorým sa ukladajú reštriktívne opatrenia. Pri subjektoch by mali informácie obsahovať najmä celý názov, hlavné miesto podnikania, miesto registrácie, dátum a číslo registrácie.

6. Po označení (fyzickej alebo právnickej) osoby alebo subjektu by sa mali identifikačné údaje neustále preskúmať, aby sa upresnili a doplnili, pričom do tejto činnosti majú byť zapojené všetky osoby, ktoré k nej môžu prispieť. Mali by existovať postupy na zabezpečenie uvedeného neustáleho preskúmania, pričom do tejto činnosti majú byť zapojené všetky osoby, ktoré k nej môžu prispieť, najmä vedúci misií EÚ v dotknutej tretej krajine, príslušné orgány a agentúry členských štátov, ako aj finančné inštitúcie. Pokiaľ ide o opatrenia, ktorých cieľom sú režimy v zahraničí, každé nadchádzajúce predsedníctvo by mohlo vyzvať príslušných vedúcich misií EÚ, aby podľa možnosti upravili a/alebo doplnili informácie o totožnosti označených osôb alebo subjektov. Aktualizované zoznamy s ďalšími informáciami o totožnosti sa prijímú, ako sa ustanovuje v základnom právnom akte.
7. Formáty zoznamov osôb alebo subjektov a ich identifikačných údajov by sa mali zosúladiť.

II. Tvrdenia súvisiace so zámenou totožnosti

8. Ak sa informácie o označenej osobe alebo subjekte obmedzujú na meno dotknutej osoby/názov subjektu, môže byť identifikácia v praxi problematická kvôli potenciálne dlhému zoznamu možných osôb alebo subjektov. Zdôrazňuje to naliehavú potrebu ďalších identifikačných údajov. Aj v prípadoch, že sú k dispozícii dodatočné identifikačné údaje, môže však byť stále zložité rozlíšiť označené osoby od neoznačených. Nemožno vylúčiť, že v niektorých prípadoch sa zmrazia finančné prostriedky osoby/subjektu, ktorá nemala byť cieľom reštriktívneho opatrenia, alebo sa takáto osoba nevpuští na územie členských štátov EÚ, a to pre identifikačné údaje, ktoré sa zhodujú s identifikačnými údajmi označenej osoby/subjektu. Členské štáty a Komisia by mali mať postupy, ktorými sa zabezpečí, že ich zistenia o tvrdeniach o údajnej zámene totožnosti sú v tejto súvislosti konzistentné. Členské štáty, Komisia, ESVČ a Rada by mali spolupracovať, aby predchádzali pozitívnej lustrácii v dôsledku nedostatku identifikačných údajov.

9. Hospodárskym subjektom by sa spravidla malo odporučiť, aby nenadväzovali obchodné styky s akýmkoľvek osobami alebo subjektmi, ktorých dostupné identifikačné údaje sú úplne zhodné s identifikačnými údajmi označenej osoby alebo subjektu, pokiaľ nie je zrejmé, že nejde o označenú osobu alebo subjekt. Členské štáty, Komisia, ESVČ a Rada by si mali vymieňať informácie, keď identifikujú neoznačenú osobu alebo subjekt, ktorých identifikačné údaje sú zhodné s identifikačnými údajmi označenej osoby alebo subjektu. Obmedzená dostupnosť identifikačných údajov nemôže odôvodňovať styk s označenou osobou alebo subjektom.
- 9a. Je však tiež dôležité zabezpečiť, aby fyzické osoby, ktorých dostupné identifikačné údaje sú úplne zhodné s identifikačnými údajmi označenej osoby, ale ktoré tvrdia, že nie sú zamýšľaným cieľom reštriktívnych opatrení, neboli zbavené finančných prostriedkov potrebných na uspokojovanie ich základných potrieb², kým sa vykonávajú vyšetrovania uvedené v bodoch 10 – 16. Iný prístup by viedol k tomu, že by sa s osobou, v súvislosti s ktorou sa napokon preukáže, že nie je cieľom reštriktívnych opatrení, zaobchádzalo prísnejšie ako s osobou, ktorá v skutočnosti cieľom takýchto opatrení je, do tej miery, že takáto osoba môže využívať zvyčajné výnimky na uspokojovanie svojich základných potrieb.
- 9b. Takejto fyzickej osobe by sa napr. malo povoliť otvoriť nový bankový účet, ale s finančnými prostriedkami na tomto účte by mal prípadný hospodársky subjekt iniciatívne zaobchádzať ako so zmrazenými, kým prebieha ďalšie vyšetrovanie (pozri body 10 – 16) s cieľom zistiť, či je daná fyzická osoba označenou osobou. Počas tohto prechodného obdobia by dotknuté fyzické osoby mali byť schopné získať od príslušného vnútroštátneho orgánu príslušné povolenia. Ak sa však neskôr ukáže, že dotknuté fyzické osoby nie sú označenými osobami a povolenie sa nevyžaduje, zmrazenie prostriedkov sa následne prestane uplatňovať a povolenia už nebudú potrebné. Hospodárske subjekty sa môžu odvolať na ustanovenie o vylúčení zodpovednosti (pozri bod 37) voči prípadným nárokom, že nesprávne zmrazili prostriedky neoznačenej osoby.

² Príkladom môže byť situácia, keď utečenec požaduje prístup k bankovému účtu, aby sa mohol dostať k dávkam sociálneho zabezpečenia.

a) Vyšetrovanie zo strany príslušných orgánov

10. Ak osoba/subjekt, ktorých finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje boli zmrazené, tvrdia, že nie sú zamýšľaným cieľom reštriktívnych opatrení, mali by sa obrátiť na finančnú inštitúciu, v ktorej sú ich finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje zmrazené, alebo na príslušný orgán uvedený na webovom sídle uvedenom v prílohách k nariadeniam EÚ. Ak má úverová alebo finančná inštitúcia alebo iný hospodársky subjekt pochybnosti o tom, či je určitý zákazník v skutočnosti označenou osobou/subjektom, mala by použiť všetky dostupné zdroje na zistenie totožnosti daného zákazníka. Ak hospodársky subjekt nedokáže otázku vyriešiť, mal by informovať príslušné orgány dotknutého členského štátu.
11. Ak osoba, ktorá sa usiluje o vstup do EÚ, tvrdí, že nie je označenou osobou podľa reštriktívnych opatrení a/alebo ak majú pohraničné/imigračné úrady po tom, čo využili všetky dostupné zdroje, pochybnosti o tom, či je táto osoba v skutočnosti označenou osobou, informujú o tvrdení alebo pochybnostiach príslušné orgány dotknutého členského štátu³.
12. V oboch prípadoch by mali príslušné orgány preskúmať tvrdenie alebo pochybnosti⁴.

³ Niekedy sú príslušnými orgánmi imigračné úrady.

⁴ V prípade označenia na základe rezolúcie BR OSN môže byť pre príslušné orgány náročné dospieť v takomto preskúmaní k záveru; v takomto prípade by sa mal použiť postup stanovený v písmene c) bode ii).

b) Pozitívny záver v súvislosti so zámenou totožnosti

13. Ak príslušné orgány po preskúmaní záležitosti dospejú k záveru, že s prihliadnutím na všetky relevantné skutočnosti a okolnosti daná osoba/subjekt *nie* je označenou osobou/subjektom, mali by o tomto zistení informovať danú osobu/subjekt a/alebo dotknuté hospodárske subjekty alebo pohraničné/imigračné úrady. Podľa potreby by mali informovať aj ostatné členské štáty, Komisiu, ESVČ a Radu pre prípad, že sa daná osoba/subjekt stretne s podobnými problémami v iných členských štátoch.
14. V prípade, že príslušné orgány po preskúmaní otázky dospejú k záveru, že s prihliadnutím na všetky relevantné skutočnosti a okolnosti daná osoba/subjekt *je* označenou osobou/subjektom, mali by v prípade potreby o tomto zistení informovať danú osobu/subjekt a/alebo dotknuté hospodárske subjekty alebo pohraničné/imigračné úrady.

c) Neistota v súvislosti s tvrdeniami

(i) Prípady, ktoré sa týkajú autonómnych reštriktívnych opatrení EÚ

15. Ak príslušné orgány *nie* sú schopné zistiť správnosť tvrdenia o zámene totožnosti a tvrdenie sa jasne nepreukáže ako nepodložené, členské štáty, Komisia a ESVČ by mali byť o tvrdení v prípade potreby informované a otázka by sa mala prerokovať v Rade, podľa možnosti na základe ďalších informácií, ktoré poskytne štát, ktorý predložil návrh na označenie dotknutej osoby, alebo ktoré v prípade potreby poskytnú vedúci misii EÚ v dotknutej tretej krajine, aby sa zistilo, či skutočne ide o zámenu totožnosti.

(ii) Prípady, ktoré sa týkajú reštriktívnych opatrení podľa rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN

16. V prípade, že príslušné orgány *nie* sú schopné zistiť správnosť tvrdenia o zámene totožnosti a tvrdenie sa jasne nepreukáže ako nepodložené, členské štáty a Komisia by mali byť o tvrdení v prípade potreby informované. Členský štát, ktorý vyšetroval tvrdenie, alebo Komisia by sa mali poradiť s Výborom OSN pre sankcie ustanoveným príslušnou rezolúciou BR OSN a podľa možnosti so štátom, ktorý predložil návrh na označenie, a to prostredníctvom tohto výboru. V prípade potreby by sa vec mohla postúpiť uvedenému výboru, aby o nej rozhodol príslušný orgán. Všetky takéto rozhodnutia by sa mali oznámiť členským štátom a Komisii.

d) Súdne rozhodnutia

17. Ak súdny orgán členského štátu prijal rozhodnutie o tvrdení o zámene totožnosti, príslušné orgány daného členského štátu by to mali oznámiť všetkým ostatným členským štátom, Komisii a ESVČ.

III. Vypustenie zo zoznamu

a) Vypustenie zo zoznamu v súvislosti s autonómnymi sankciami EÚ

18. Pre dôveryhodnosť a legitimitu reštriktívnych opatrení je dôležitý transparentný a účinný postup vypustenia zo zoznamu. Takýto postup by mohol zároveň zlepšiť kvalitu rozhodnutí o zaradení na zoznam. Vypustenie zo zoznamu by mohlo byť vhodné v rozličných prípadoch, okrem iného ak sa preukáže, že k zaradeniu na zoznam došlo omylom, ak sa následne podstatne zmenia okolnosti, vyjdú najavo nové dôkazy, v prípade smrti osoby uvedenej na zozname alebo likvidácie subjektu uvedeného na zozname. Vypustenie zo zoznamu je hlavne vhodné vtedy, keď sa už viac nespĺňajú kritériá na uvedenie na zozname.

19. Pri posudzovaní žiadosti o vypustenie zo zoznamu⁵ by sa mali zohľadniť všetky relevantné informácie. Okrem predloženia žiadosti o vypustenie zo zoznamu by sa malo pravidelne uskutočňovať preskúmanie, ktoré je ustanovené v príslušnom právnom akte, a ktorého by sa zúčastnili všetky členské štáty s cieľom zistiť, či naďalej pretrvávajú dôvody na ponechanie osoby alebo subjektu na zozname.
20. Pri príprave takýchto pravidelných preskúmaní by sa mal členský štát, ktorý zaradenie na zoznam navrhol, požiadať o stanovisko, či je potrebné zachovať označenie osoby alebo subjektu, a všetky členské štáty by mali zvážiť, či majú dodatočné relevantné informácie, ktoré by chceli predložiť. Všetky rozhodnutia o vypustení zo zoznamu by sa mali vykonať čo najskôr.
21. Osoby a subjekty uvedené na zozname môžu začať konanie proti aktu, ktorý je im určený. V takýchto veciach koná Všeobecný súd EÚ. O odvolaní proti rozsudku Všeobecného súdu rozhoduje Súdny dvor Európskej únie.
22. Zrušenie aktov, ktorými sa ukladajú reštriktívne opatrenia voči určitej osobe alebo subjektu, nie je účinné ihneď po vyhlásení rozsudku súdu, pokiaľ tak nie je uvedené v rozsudku. Účinky aktov, ktoré boli zrušené v prvom stupni, zostávajú zachované do uplynutia lehoty na podanie odvolania na Súdny dvor Európskej únie (dva mesiace a desať dní od doručenia rozsudku). Počas uvedenej lehoty môže príslušná inštitúcia EÚ napraviť zistené porušenia prípadným prijatím nových reštriktívnych opatrení voči dotknutým osobám alebo subjektom. Alebo naopak môže inštitúcia EÚ podať odvolanie, pričom uvedenie na zozname zostane účinné, kým sa nerozhodne o odvolaní. Po uplynutí lehoty dvoch mesiacov a desiatich dní reštriktívne opatrenia voči tejto osobe alebo subjektu prestanú platiť alebo zostanú v plnom rozsahu účinné, v závislosti od toho, či sa inštitúcia alebo iné subjekty rozhodnú uskutočniť niektoré z uvedených krokov.

⁵ Podrobnosti týkajúce sa postupu pri žiadostiach o vypustenie v súvislosti s autonómnymi opatreniami EÚ sa uvádzajú v bodoch 19 a 20 prílohy I k usmerneniam.

b) Vypustenie zo zoznamu OSN („focal point“/kontaktné miesto, ombudsman)

23. Bezpečnostná rada OSN 19. decembra 2006 prijala rezolúciu č. 1730 (2006), na základe ktorej generálny tajomník v rámci sekretariátu zriadil kontaktné miesto („focal point“) na prijímanie žiadostí o vypustenie zo zoznamov. Žiadatelia s výnimkou tých, ktorí sú uvedení na zozname sankcií voči sieti al-Káida, môžu podávať žiadosti o vypustenie zo zoznamu buď prostredníctvom tohto kontaktného miesta alebo štátu, v ktorom majú bydlisko alebo ktorého sú občanmi. Žiadatelia, ktorých mená sú uvedené na zozname sankcií voči sieti al-Káida, môžu podať žiadosť prostredníctvom kancelárie ombudsmana⁶.
24. Ak je osoba vypustená zo zoznamu sankcií OSN, príslušné právne akty EÚ sa zodpovedajúcim spôsobom zmenia.

B. Finančné reštriktívne opatrenia

I. Legislatívny rámec

25. Nariadenia EÚ, ktorými sa ukladajú zmrazovacie opatrenia, sú priamo uplatniteľné v členských štátoch EÚ a nemusia sa transponovať do vnútroštátneho práva. Nariadenia o sankciách si však vyžadujú, aby členské štáty prijali právne predpisy, v ktorých sa ustanovujú postihy za porušenie reštriktívnych opatrení. Tiež sa v nich ustanovuje, že členské štáty určia príslušné orgány, na ktoré sa v nariadeniach odkazuje, a uvedú ich na webových sídlach uvedených v prílohách k nariadeniam, čo si môže vyžadovať vykonávacie opatrenia na vnútroštátnej úrovni. Okrem právnych predpisov, ktoré prijala Únia, by členské štáty mali mať v prípade potreby ďalší legislatívny rámec, zákony alebo nariadenia na zmrazenie finančných prostriedkov, finančných aktív a hospodárskych zdrojov osôb alebo subjektov, ktoré podliehajú reštriktívnym opatreniam na vnútroštátnej úrovni, vrátane osôb alebo subjektov zapojených do

⁶ Podrobnosti týkajúce sa postupu pri žiadostiach v súvislosti s opatreniami OSN sú uvedené na stránke <http://www.un.org/sc/committees>.

teroristických činov, a na zákaz sprístupnenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov v prospech takýchto osôb alebo subjektov, najmä prostredníctvom administratívnych zmrazovacích opatrení a/alebo použitím súdnych zmrazovacích príkazov, ktoré majú rovnaké účinky. To by malo byť v súlade s príslušnými normami FATF, konkrétne s odporúčaním č. 6 o cielených finančných sankciách týkajúcich sa terorizmu a financovania terorizmu⁷.

26. Takéto opatrenia by mali vnútroštátnym orgánom umožniť nariadiť alebo dosiahnuť bezodkladné zmrazenie všetkých finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, ktoré patria označenej osobe alebo subjektu v rámci jurisdikcie dotknutého členského štátu, alebo sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou, a ich cieľom by mohli byť aj osoby alebo subjekty, ktorých korene, hlavná činnosť alebo ciele sú v rámci Európskej únie. Mali by byť tiež základom pre zmrazovacie opatrenia do prijatia rozhodnutia o opatreniach EÚ, ktorými sa vykonávajú rezolúcie BR OSN⁸.
27. Nasledujúce časti obsahujú najlepšie postupy na vykonávanie zmrazovacích opatrení Únie a môžu slúžiť aj ako usmernenie pre vykonávanie vnútroštátnych zmrazovacích opatrení.

II. Administratívne a súdne zmrazenie, zaistenie a konfiškácia

28. Administratívne zmrazenie by sa vo všeobecnosti mohlo považovať najmä za akt, ktorý je základom pre komplexné zabránenie akémukoľvek použitiu zmrazených finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov a všetkých transakcií osobou alebo subjektom, ktoré sú označené príslušným orgánom. Administratívne zmrazenie treba odlišovať od súdneho zmrazenia, zaistenia a konfiškácie, ktoré nemožno uložiť v rámci reštriktívnych opatrení, ale len ako vnútroštátne opatrenie presadzovania práva.

⁷ Medzi normy FATF patrí Štyridsať odporúčaní týkajúcich sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu a šírenia, ktoré sú dostupné na stránke http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf.

⁸ Bez toho, aby bolo dotknuté prijatie nariadenia EÚ o reštriktívnych opatreniach proti teroristom činným v rámci EÚ na základe článku 75 ZFEÚ.

29. Ak sa tak ustanovuje vo vnútroštátnych právnych predpisoch o sankciách (postihoch) za porušovanie sankcií⁹, môže sa preventívne zmrazenie, zaistenie a konfiškácia uplatniť ako sankcie (postihy) za porušenie reštriktívnych opatrení.

III. Rozsah pôsobnosti finančných reštriktívnych opatrení

30. Finančné reštriktívne opatrenia v kontexte nariadení EÚ pozostávajú zo:
- zmrazenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov označených osôb a subjektov a
 - zákazu sprístupnenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov týmto osobám a subjektom.
31. Pojmy „zmrazenie finančných prostriedkov“, „zmrazenie hospodárskych zdrojov“, „finančné prostriedky“ a „hospodárske zdroje“ sú vymedzené a výnimky a výnimky z opatrení sú ustanovené v každom nariadení. Niektoré štandardné formulácie na tento účel sú uvedené v usmerneniach.
32. Finančné reštriktívne opatrenia neznamenia zmenu vo vlastníctve zmrazených finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov a nemajú povahu trestu.
33. Po nadobudnutí účinnosti sú nariadenia, ktoré ukladajú takéto zmrazovacie opatrenia, nadradené všetkým zmluvným dohodám, ktoré s nimi nie sú v súlade. Nariadenia sa teda uplatňujú bez ohľadu na akékoľvek práva alebo povinnosti vyplývajúce z akýchkoľvek zmlúv uzavretých pred nadobudnutím ich účinnosti a zakazujú tiež uskutočňovanie úkonov vykonávajúcich zmluvy uzatvorené pred nadobudnutím účinnosti nariadení¹⁰.

⁹ Nariadenia o sankciách si vyžadujú, aby členské štáty prijali právne predpisy, v ktorých sa ustanovujú sankcie (postihy) za porušenie reštriktívnych opatrení, pozri bod 19.

¹⁰ Rozsudok vo veci C-117/06, Möllendorf, EU:C:2007:596, bod 62.

34. Zmrazenie sa vzťahuje na všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria označeným osobám alebo subjektom, alebo sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou. Držba alebo kontrola by sa mala vykladať ako všetky situácie, v ktorých môže označená osoba alebo subjekt bez toho, aby mala vlastnícke právo, zákonne disponovať finančnými prostriedkami alebo hospodárskymi zdrojmi, ktoré nevlastní, alebo ich prevádzať, a to bez toho, aby na to potrebovala súhlas zákonného vlastníka. Označená osoba sa považuje za osobu, ktorá má v držbe alebo pod kontrolou finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje, okrem iného ak:

a) má bankovky alebo dlžobné úpisy vydané na doručiteľa;

b) má vo svojich priestoroch hnutel'ný majetok, ktorý vlastní spoločne s neoznačenou osobou alebo subjektom;

c) dostala plnú moc alebo podobné oprávnenie zastupovať vlastníka, čo jej umožňuje nariadiť prevod finančných prostriedkov, ktoré nevlastní (napríklad na účely správy konkrétneho bankového účtu), alebo

d) je rodičom alebo poručníkom, ktorý spravuje bankový účet neplnoletej osoby v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Pojmy vlastníctva a kontroly v súvislosti so zákazom sprístupnenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov sú rozvinuté v oddiele B časti VIII.

35. Zmrazením by v zásade nemali byť dotknuté finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje, ktoré nepatria označeným osobám alebo subjektom alebo nie sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou. Nevzťahuje sa to napríklad na finančné prostriedky a hospodárske zdroje neoznačeného zamestnanca označenej osoby, pokiaľ nie sú pod kontrolou alebo v držbe tejto osoby. V rovnakom duchu sa to nevzťahuje na finančné prostriedky a hospodárske zdroje neoznačeného subjektu, ktorý má iný právny štatút ako označená osoba, pokiaľ nie sú pod kontrolou označenej osoby alebo subjektu alebo v jej držbe. Napriek tomu sa to však plne vzťahuje na finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje v spoluvlastníctve označenej a neoznačenej osoby alebo subjektu.

36. Neoznačená osoba alebo subjekt môžu následne požiadať o povolenie využívať tieto finančné prostriedky a hospodárske zdroje, čo môže viesť k rozdeleniu spoluvlastníctva, aby sa zmrazený podiel tejto osoby mohol uvoľniť.

Vylúčenie zodpovednosti

37. Žiadna osoba alebo subjekt, ktorý vykonáva zmrazenie, nie je voči dotknutej osobe alebo subjektu zodpovedný¹¹, pokiaľ koná bez nedbanlivosti a v dobrej viere, že je takéto opatrenie v súlade s nariadením. Konaním osôb alebo subjektov pre ne nemôže vzniknúť žiadna zodpovednosť, ak nevedeli alebo nemali žiadny rozumný dôvod predpokladať, že konajú v rozpore s reštriktívnymi opatreniami. Na tento účel väčšina nariadení obsahuje ustanovenie o vylúčení zodpovednosti a v rámci časti III G usmernení sa vypracovalo štandardné znenie.

Neuznanie nároku

38. Žiadna osoba alebo subjekt, ktoré si plnia povinnosti vyplývajúce z nariadení, nie sú voči označenej osobe alebo subjektu zodpovedné za škody, ktoré im môžu v dôsledku toho vzniknúť. Dôkazné bremeno súvisiace s preukázaním, že vyhovie takému nároku na náhradu škody nie je zakázané, znáša osoba, ktorá sa domáha uspokojenia takého nároku. Na tento účel obsahuje viacero nariadení ustanovenie o neuznaní nároku a v rámci časti III H usmernení sa vypracovalo štandardné znenie.

IV. Úloha hospodárskych subjektov a občanov

39. Nariadenia, ktorými sa ukladajú zmrazovacie opatrenia, sa okrem iného vzťahujú na právne subjekty EÚ a iné hospodárske subjekty, ktoré podnikajú na celom území EÚ alebo jeho časti, vrátane finančných a úverových inštitúcií a na štátnych príslušníkov členských štátov EÚ.

¹¹ Vráťane trestnej zodpovednosti, pozri rozsudok vo veci C-72/11, Mohsen Afrasiabi a iní, EU:C:2011:874, bod 55.

40. Právne predpisy v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí ukladajú určitým podnikom a profesiám isté povinnosti, aby si overili totožnosť zákazníkov a za istých okolností sa vyhli anonymným transakciám. V niektorých prípadoch môžu nariadenia, ktorými sa ukladajú finančné reštriktívne opatrenia, hospodárskym subjektom ukladať dodatočné povinnosti, aby „poznali svojich zákazníkov“. Na tento účel pozri tiež oddiel B časť VIII o vlastníctve a kontrole.
41. Všetky osoby a subjekty, ktoré podliehajú právomoci Únie, sú povinné oznámiť príslušným orgánom všetky informácie, ktoré majú k dispozícii, ktoré by im uľahčili uplatnenie finančných reštriktívnych opatrení. Patria sem podrobné údaje o všetkých zmrazených účtoch (majiteľ účtu, číslo, hodnota zmrazených finančných prostriedkov) a iné užitočné informácie, napríklad údaje o totožnosti označených osôb alebo subjektov a v prípade potreby podrobnosti o prevodoch v prospech zmrazeného účtu, ktorými sa naň pripíšu finančné prostriedky v súlade s osobitnými dojednaniami pre finančné a úverové inštitúcie, o pokusoch zákazníkov alebo iných osôb bez povolenia sprístupniť finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje označenej osobe alebo subjektu, a informácie, ktoré naznačujú, že sa zmrazovacie opatrenia obchádzajú. Sú tiež povinné spolupracovať s príslušnými orgánmi na overovaní informácií. V prípade potreby by tiež mohli poskytnúť údaje o osobách a subjektoch s rovnakými alebo veľmi podobnými menami, ako majú označené strany.

V. Využívanie informácií príslušnými orgánmi

42. Nariadenia ustanovujú, že príslušné orgány môžu využívať informácie, ktoré dostanú, len na účely, na ktoré boli poskytnuté. Medzi tieto účely patrí zabezpečenie účinného vykonávania opatrení a presadzovania práva a – pokiaľ sa tak ustanovuje v nariadení – spolupráca s príslušným výborom OSN pre sankcie. Ako sa ustanovuje vo viacerých relevantných nariadeniach alebo v relevantných vnútroštátnych právnych predpisoch, príslušné orgány sú oprávnené vymieňať si informácie okrem iného s:

- Komisiou, Radou, ESVČ a príslušnými orgánmi iných členských štátov,
- orgánmi presadzovania práva, príslušnými súdmi a tribunálmi zodpovednými za vykonávanie nariadení, ktorými sa ukladajú zmrazovacie opatrenia, a za vykonávanie právnych predpisov proti praniu špinavých peňazí,
- inými orgánmi zodpovednými za vyšetrovanie a stíhanie trestnej činnosti,
- príslušným výborom OSN pre sankcie a
- úverovými a finančnými inštitúciami v miere potrebnej na uplatňovanie finančných reštriktívnych opatrení alebo na predchádzanie praniu špinavých peňazí.

43. Príslušným orgánom by sa nemalo brániť v tom, aby si v súlade so svojim vnútroštátnym právom navzájom alebo s príslušnými orgánmi dotknutých tretích štátov vymieňali informácie, ak je to potrebné na účely pomoci pri vymáhaní spreneverených aktív. V nariadeniach sa ustanovuje, že príslušné orgány a Komisia si navzájom vymieňajú relevantné informácie.¹²

VI. Finančné prostriedky

a) Zmrazenie finančných prostriedkov, ktoré patria označeným osobám alebo subjektom, sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou

44. Zmrazenie finančných prostriedkov na rozdiel od ich konfiškácie nemá vplyv na vlastníctvo dotknutých finančných prostriedkov. Osoby, ktoré majú v držbe alebo pod kontrolou finančné prostriedky, ktoré sú vlastníctvom označenej osoby alebo subjektu (t. j. v prípade poskytnutia finančných prostriedkov úverovej inštitúcii ako záruky), sa takejto držby alebo kontroly nemusia vzdať, ani získať povolenie na jej pokračovanie.

¹² Pozri napríklad článok 9 ods. 3 nariadenia Rady (EÚ) č. 270/2011 z 21. marca 2011 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu v Egypte.

45. Vydanie povolenia je potrebné na akékoľvek použitie finančných prostriedkov, nakladanie s nimi, presun alebo zmeny, ako napríklad správa portfólia, zo strany označenej osoby alebo inej osoby, ktorá má takéto finančné prostriedky v držbe alebo pod kontrolou. Spoluvlastníctvo finančných prostriedkov tejto požiadavke neodporuje, aj keď samotné vlastníctvo tretej strany sa podľa nariadení nezmrazuje.
46. Veritelia označenej osoby alebo subjektu môžu svoje finančné pohľadávky (t. j. pohľadávky, ktoré predstavujú finančný prínos) voči označenej osobe alebo subjektu bez povolenia previesť na akúkoľvek neoznačenú osobu. Označená osoba alebo subjekt však na prevod svojej finančnej pohľadávky voči akejkolvek inej osobe alebo subjektu na akúkoľvek inú osobu potrebuje povolenie.
47. Výkon práva na započítanie pohľadávok označenou osobou alebo subjektom alebo neoznačenou osobou alebo subjektom v súvislosti s pohľadávkami voči označenej osobe alebo subjektu je bez predchádzajúceho povolenia zakázaný.
48. Nariadenia nepovoľujú konfiškáciu hotovosti alebo finančných prostriedkov, ktoré má označená osoba pri sebe; takáto konfiškácia môže byť za určitých okolností primeraná podľa vnútroštátneho práva. Orgány sú však povinné zabrániť tomu, aby sa tieto finančné prostriedky presunuli, previedli, pozmenili, použili spôsobom, ktoré nariadenia zakazujú, alebo aby sa k nim takto pristupovalo alebo sa s nimi takto nakladalo. Ak majú príslušné orgány informácie o tom, že označená osoba má pri sebe hotovosť alebo iné finančné prostriedky, môžu mať určité právomoci v rámci existujúceho právneho rámca, ako napríklad zákonov o boji proti terorizmu alebo praniu špinavých peňazí. Členské štáty môžu byť povinné rešpektovať výsady a imunity, ktoré označenej osobe priznáva medzinárodné právo, čo môže obmedziť možné kroky¹³.

¹³ Napríklad, ak označená osoba cestuje do ústredia medzinárodnej organizácie a uplatňujú sa osobitné ustanovenia týkajúce sa daného ústredia.

b) Sprístupnenie finančných prostriedkov označenej osobe alebo subjektu

49. Sprístupnenie finančných prostriedkov označenej osobe alebo subjektu, a to buď prostredníctvom platby za tovar alebo služby, prípadne formou daru, či s cieľom vrátenia finančných prostriedkov, ktoré boli pôvodne v držbe podľa zmluvnej dohody, alebo inak, sa vo všeobecnosti zakazuje, pokiaľ to neschváli príslušný orgán v súlade s výnimkou ustanovenou v príslušnom nariadení (pozri tiež časť X o výnimkách).
50. Úroky pribúdajúce na zmrazenom účte a platby, ktoré sú už splatné podľa predchádzajúcich zmlúv, dohôd a záväzkov, sa však na tento účet môžu pridať bez predchádzajúceho povolenia¹⁴.
51. Na to, aby tretia strana iniciovala prevod finančných prostriedkov označenej osobe, je potrebné predchádzajúce povolenie. Finančná alebo úverová inštitúcia v EÚ, ktorá dostane finančné prostriedky prevedené na zmrazený účet treťou stranou, môže takéto finančné prostriedky na tento účet pripísať bez predchádzajúceho povolenia¹⁵. Ak osoba prevedie finančné prostriedky na zmrazený účet bez povolenia, ale tvrdí, že išlo o omyl, bude musieť žiadať o povolenie na vrátenie daných finančných prostriedkov a zároveň umožniť príslušnému orgánu preveriť jej tvrdenie. Finančná inštitúcia však môže bez povolenia vo svojich účtovných systémoch opraviť svoj vlastný náhodný prevod finančných prostriedkov na zmrazený účet.
52. Vo vnútroštátnych zákonoch sa môžu upraviť postupy, ako nakladať s finančnými prostriedkami, ktoré sú predmetom pokusu o prevod v rozpore s reštriktívnymi opatreniami.

¹⁴ Pozri usmernenia, bod 83 pododsek 2.

¹⁵ Pozri usmernenia, bod 84.

VII. Hospodárske zdroje

a) Zmrazenie hospodárskych zdrojov, ktoré patria označenej osobe alebo subjektu alebo sú v jej vlastníctve, držbe alebo pod jej kontrolou

53. Hospodárske zdroje sú zmrazené, aby sa nemohli používať ako súdežné alebo náhradné obeživo a aby nedošlo k obchádzaniu zmrazenia finančných prostriedkov. Príslušné orgány by sa preto mali sústreďovať na to, aby sa cieľovým osobám a subjektom zabránilo nadobúdať finančné alebo ekonomické výhody (napr. finančné prostriedky, tovar alebo služby) z hospodárskych zdrojov. Nie je ani žiaduce, ani úmyslom, aby sa zabránilo spotrebiteľskému a osobnému užívaniu hospodárskych zdrojov.
54. Osobné užívanie zmrazených hospodárskych zdrojov (napr. bývanie vo vlastnom dome alebo používanie vlastného automobilu) označenou osobou nariadenia nezakazujú, ani sa nevyžaduje vydanie povolenia. Definícia hospodárskych zdrojov sa nevzťahuje na aktíva, ktoré sú vhodné len na osobné užívanie alebo spotrebu, a z tohto dôvodu ich nemôže označená osoba použiť na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb. Nariadenia sa preto na ne nevzťahujú a na ich sprístupnenie označenej osobe sa nevyžaduje vydanie povolenia.
55. Predchádzajúce povolenie sa však bude vyžadovať, ak užívanie zmrazených hospodárskych zdrojov predstavuje ekonomickú činnosť, ktorej výsledkom by mohlo byť, že označená osoba nadobudne finančné prostriedky, tovar alebo služby (napr. ak sa označená osoba snaží prenajať svoj dom alebo prevádzkovať svoj automobil ako taxík).
56. Predchádzajúce povolenie sa vyžaduje pre akékoľvek užívanie hospodárskych zdrojov, ktoré označenej osobe zabezpečuje finančné prostriedky, tovar alebo služby, a to bez ohľadu na to, či ich užíva označená osoba alebo iná osoba, ktorá je držiteľom týchto finančných prostriedkov alebo sú pod jej kontrolou. Spoluvlastníctvo hospodárskych zdrojov neodporuje tejto požiadavke, aj keď samotné vlastníctvo tretej strany nie je podľa nariadenia zmrazené.

b) Sprístupnenie hospodárskych zdrojov

57. Sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo subjektu, a to aj darom, predajom, výmenou alebo vrátením hospodárskych zdrojov, ktoré sú v držbe tretej strany alebo pod jej kontrolou, označenému vlastníkovi je bez povolenia vydaného príslušným orgánom podľa dotknutého nariadenia zakázané.
58. Sprístupnenie aktív, ktoré sú vhodné len na osobné užívanie alebo spotrebu a ktoré preto označená osoba nemôže použiť na nadobudnutie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb, nepredstavuje v zmysle nariadení sprístupnenie hospodárskych zdrojov, a preto sa v takomto prípade nevyžaduje vydanie povolenia (pozri tiež časť X o výnimkách).
59. Súdny dvor vykladá pojem „sprístupnenie hospodárskych zdrojov“, ktorý nie je v nariadeniach vymedzený, široko. Neoznačuje konkrétnu právnu kategóriu úkonov, zahŕňa všetky úkony, ktoré sú podľa platných vnútroštátnych predpisov potrebné na to, aby daná osoba skutočne mala úplné dispozičné právo k dotknutým hospodárskym zdrojom. Zákaz sprístupňovania hospodárskych zdrojov sa vzťahuje na všetky spôsoby sprístupnenia hospodárskeho zdroja bez ohľadu na odplatu. Skutočnosť, že sa hospodárske zdroje sprístupnia za odplatu, ktorú možno považovať za primeranú, je preto irelevantná¹⁶.
60. Zmrazovacie opatrenia nevyžadujú od osôb, ktoré majú hospodárske zdroje vlastnené označenou osobou alebo subjektom v držbe alebo pod ich kontrolou (napr. v prípade prenajatia hnuteľného majetku alebo prevzatia hnuteľného majetku ako záruky), aby takéto hospodárske zdroje vrátili ich vlastníkovi, a na ďalšiu držbu tohto majetku alebo jeho kontrolu sa nevyžaduje povolenie. Keďže tieto hospodárske zdroje sú zmrazené, na akúkoľvek novú zmluvnú úpravu ich užívania alebo na akékoľvek úkony s nimi je potrebné povolenie.

¹⁶ Rozsudok vo veci Möllendorf, EU:C:2006:596, body 51, 56, 58 a 59.

61. Nariadenia nezakazujú poskytovanie dodávok napr. plynu, elektriny, vody a telefónnych liniek do domácnosti vzhľadom na ich spotrebiteľský charakter, a tým aj neprevoditeľnosť.

VIII. Vlastníctvo a kontrola

Vlastníctvo

62. Kritériom, ktoré sa má zohľadniť pri posúdení toho, či právnická osoba alebo subjekt sú vlastnené inou osobou alebo subjektom, je vlastníctvo viac ako 50 % vlastníckych práv subjektu alebo majoritná kapitálová účasť v ňom¹⁷. Ak je toto kritérium splnené, právnická osoba alebo subjekt sa považujú za vlastnené inou osobou alebo subjektom.

Kontrola

63. Medzi kritériá, ktoré sa majú zohľadniť pri posúdení toho, či právnická osoba alebo subjekt sú kontrolované inou osobou alebo subjektom, a to samostatne alebo na základe dohody s iným akcionárom alebo inou treťou stranou, by mohli okrem iného patriť:
- (a) mať právo alebo vykonávať právomoc menovať alebo odvolať väčšinu členov správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu takejto právnickej osoby alebo subjektu;
 - (b) vymenovať iba na základe výkonu svojho hlasovacieho práva väčšinu členov správnych, riadiacich alebo dozorných orgánov právnickej osoby alebo subjektu, ktorí zastávali funkciu v súčasnom finančnom roku a počas predchádzajúceho finančného roka;
 - (c) riadiť, a to samostatne alebo podľa dohody s ostatnými akcionármi alebo členmi právnickej osoby alebo subjektu, väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo členov tejto právnickej osoby alebo subjektu;

¹⁷ Kritérium v súlade s definíciou stanovenou v nariadení č. 2580/2001.

- (d) mať právo uplatňovať dominantný vplyv na právnickú osobu alebo subjekt podľa dohody uzavretej s touto právnickou osobou alebo subjektom alebo podľa ustanovenia v jej zakladacej listine alebo stanovách obchodnej spoločnosti, ak právo, ktorým sa riadi táto právnická osoba alebo subjekt, povoľuje, aby sa podriadila takejto dohode alebo ustanoveniu;
- (e) mať právomoc uplatňovať právo na uplatňovanie dominantného vplyvu uvedeného v bode d) bez toho, aby bola daná osoba držiteľom takéhoto práva¹⁸;
- (f) mať právo používať všetky aktíva alebo časť aktív právnickej osoby alebo subjektu;
- (g) riadiť podnik právnickej osoby alebo subjektu na zjednotenom základe pri zverejňovaní konsolidovaných účtov;
- (h) zdieľať spoločne a nerozdielne finančné záväzky právnickej osoby alebo subjektu alebo ručiť za ne.

64. Ak je ktorékoľvek z týchto kritérií splnené, právnická osoba alebo subjekt sa považujú za kontrolované inou osobou alebo subjektom, pokiaľ sa v jednotlivých prípadoch nepodari preukázať opak.

65. Splnenie uvedených kritérií vlastníctva alebo kontroly sa môže prípad od prípadu vyvrátiť.

Nepriame sprístupnenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov označeným osobám a subjektom

66. Ak sa v súlade s uvedenými kritériami zistí vlastníctvo alebo kontrola, sprístupnenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov osobám alebo subjektom, ktoré nie sú uvedené na zozname a ktoré sú vlastnené alebo kontrolované osobou alebo subjektom na zozname, sa bude v zásade považovať za ich nepriame sprístupnenie osobe alebo subjektu na zozname, pokiaľ sa pomocou prístupu založeného na posúdení rizika a po zohľadnení všetkých relevantných okolností vrátane kritérií uvedených nižšie nedá v jednotlivých prípadoch opodstatnene určiť, že dotknuté finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje nebudú použité touto osobou alebo týmto subjektom na zozname alebo v ich prospech.

¹⁸ Napríklad aj prostredníctvom krycej spoločnosti.

Kritériá, ktoré sa majú zohľadniť, zahŕňajú okrem iného:

- (a) dátum a povahu zmluvných väzieb medzi dotknutými subjektmi (napríklad zmluvy o predaji, kúpe alebo distribúcii);
- (b) relevantnosť odvetvia činnosti subjektu, ktorý nie je uvedený na zozname, pre subjekt uvedený na zozname;
- (c) charakteristiku sprístupnených finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov vrátane ich potenciálneho praktického použitia subjektom uvedeným na zozname a ľahkého prevodu tomuto subjektu.

67. Hospodársky zdroj sa nebude považovať za hospodársky zdroj v prospech osoby alebo subjektu, ktoré sú uvedené na zozname, len z toho dôvodu, že ho osoba alebo subjekt, ktoré nie sú uvedené na zozname, používa na vytváranie zisku, ktorý by sa mohol čiastočne distribuovať akcionárovi uvedenému na zozname.
68. Je potrebné poznamenať, že nepriame sprístupnenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov osobám alebo subjektom, ktoré sú uvedené na zozname, môže zahŕňať aj ich sprístupnenie osobám alebo subjektom, ktoré nie sú vlastnené alebo kontrolované subjektmi uvedenými na zozname.

Vylúčenie zodpovednosti

69. Uvedenými prvkami nie sú dotknuté doložky o vylúčení zodpovednosti v príslušných právnych aktoch.

Zdieľanie informácií

70. Ako sa ustanovuje v príslušných nariadeniach EÚ¹⁹, členské štáty majú podľa práva EÚ povinnosť poskytovať relevantné informácie, ktoré majú k dispozícii, aby sa uľahčilo vykonanie uvedených posúdení. Ak má príslušný orgán členského štátu informácie o tom, že právnická osoba alebo subjekt, ktoré nie sú uvedené na zozname, sú vlastnené alebo kontrolované osobou alebo subjektom, ktoré sú uvedené na zozname, alebo akékoľvek informácie, ktoré by mohli ovplyvniť účinné uplatňovanie zákazu nepriameho sprístupnenia finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, dotknutý členský štát by mal podľa svojich vnútroštátnych právnych predpisov poskytnúť príslušné informácie ostatným členským štátom a Komisii.
71. Bez toho, aby boli dotknuté uplatniteľné predpisy týkajúce sa oznamovania, dôvernosti a profesijného tajomstva, hospodársky subjekt, ktorý má informácie o tom, že právnická osoba alebo subjekt, ktoré nie sú uvedené na zozname, sú vlastnené alebo kontrolované osobou alebo subjektom uvedeným na zozname, by mal informovať príslušný orgán dotknutého členského štátu a Komisiu, a to buď priamo alebo prostredníctvom členského štátu.

Návrhy na zaradenie do zoznamu

72. Dotknutý členský štát by mal prípadne tiež navrhnúť, aby sa do zoznamu zaradili právnická osoba alebo subjekt, v súvislosti s ktorými sa stanovilo, že sú vlastnené alebo kontrolované osobou alebo subjektom, ktoré na zozname už uvedené sú.

¹⁹ Napríklad články 40 a 44 nariadenia (EÚ) č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu a články 29 a 30 nariadenia (EÚ) č. 36/2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii.

IX. Označené právne subjekty

73. Keď sa označí právny subjekt a musia sa uplatniť zmrazovacie opatrenia, jeho ďalšia existencia ako taká zakázaná nie je. V prípade podniku zmrazenie jeho aktív ovplyvní jeho fungovanie a bude mať priame následky pre tretie strany, ako sú zamestnanci, veritelia a ďalšie osoby, ktoré nemusia mať nič do činenia s dôvodmi, pre ktoré bol subjekt zaradený na zoznam. Obchodovanie s takýmto subjektom bude v zásade zahŕňať buď to, že sa mu sprístupnia finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje, alebo zmenu vo forme jeho finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, pričom obidva postupy sú zakázané a vyžadujú si predchádzajúce povolenie príslušných orgánov.
74. Ak sa zmrazenie aktív vzťahuje na finančné prostriedky a hospodárske zdroje úverovej alebo finančnej inštitúcie, pre uvoľnenie finančných prostriedkov z účtov osôb alebo subjektov, na ktoré sa reštriktívne opatrenia nevzťahujú, vedených v úverovej alebo finančnej inštitúcii, na ktorú sa reštriktívne opatrenia vzťahujú, platí výnimka „predchádzajúcich zmlúv“, a to za predpokladu, že sa účet založil pred dátumom označenia subjektu, na ktorý sa vzťahujú reštriktívne opatrenia.²⁰
75. Ak majú činnosti označeného právneho subjektu pokračovať, musia sa s cieľom zabrániť zneužívaniu finančných prostriedkov uložiť zodpovedajúce podmienky, ktoré je potrebné vypracovať. Medzi takéto podmienky môžu patriť opatrenia, ktoré zabezpečujú, že subjekt je spravovaný spôsobom, ktorý nenaruší zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, a zákaz tieto prostriedky a zdroje sprístupniť. Je na členských štátoch, aby ďalej preskúmali, ako takéto opatrenia uviesť do praxe. Aby takýto subjekt mohol opäť fungovať slobodne bez akýchkoľvek obmedzení, musí byť vypustený zo zoznamu.

X. Výnimky

76. Príslušný orgán pri udeľovaní výnimiek zohľadní základné práva označených osôb a subjektov, pričom koná v súlade literou a duchom nariadení. V súlade so špecifickými výnimkami ustanovenými v príslušných nariadeniach môžu príslušné orgány zvážiť:

²⁰ Bod 28 usmernení.

- základné potreby označených osôb vrátane platieb za potraviny, nájom alebo hypotéku, lieky a lekárske ošetrovanie, úhrady daní, poistného a poplatkov za verejné služby;
- právo na obhajobu v súvislosti s výdavkami na právne služby;
- vlastnícke právo označenej osoby alebo subjektu (zmrazenie sa netýka vlastníctva označenej osoby alebo subjektu, ale možnosti použiť finančné prostriedky);
- vlastnícke právo neoznačenej právnickej osoby alebo subjektu, keď sú zaistené zmrazené finančné prostriedky;
- vlastnícke právo tak označenej osoby alebo subjektu a neoznačenej osoby alebo subjektu vo vzťahu k zmluvám, ktoré navzájom uzavreli pred označením;
- medzinárodné právo týkajúce sa diplomatických a konzulárnych vzťahov;
- bezpečnosť osôb a ochranu životného prostredia; alebo
- humanitárne účely, akými sú napr. poskytnutie alebo uľahčenie poskytnutia pomoci vrátane dodania zdravotníckeho materiálu a potravín alebo prevozu humanitárnych pracovníkov a súvisiaca pomoc, alebo evakuácia z dotknutej krajiny.

77. Finančné reštriktívne opatrenia nemajú vplyv na právo označenej osoby na prácu. Na vyplácanie odmeny za vykonanú prácu je však potrebné povolenie. Príslušný orgán by mal vykonať primerané vyšetrovanie (napr. potvrdiť zamestnanie) a určiť primerané podmienky, aby nedošlo k obchádzaniu reštriktívnych opatrení. V povolení by sa v tomto prípade malo spravidla požadovať, aby sa platby uskutočňovali na zmrazený účet. Všetky platby v hotovosti by mali byť výslovne povolené. Akékoľvek povolenie by malo umožňovať aj bežné odvody na sociálne zabezpečenie a daňové odvody²¹. Povolenie tiež musí označenej osobe umožniť prístup k dávkam sociálneho zabezpečenia.

²¹ Odvody na sociálne zabezpečenie a daňové odvody sa môžu povoliť v rámci výnimky pre základné výdavky (pozri usmernenia, bod 83 pododsek 1).

Prevod finančných prostriedkov medzi úverovými a finančnými inštitúciami EÚ a úverovými a finančnými inštitúciami v treťom štáte vo vzťahu k určitým povinným alebo mimoriadnym poplatkom

78. Ak sa v nariadeniach zakazuje prevod finančných prostriedkov medzi finančnými a úverovými inštitúciami EÚ na jednej strane a finančnými a úverovými inštitúciami v treťom štáte na strane druhej, platby za služby poskytnuté vládou daného tretieho štátu v súvislosti s preletmi alebo núdzovými pristátiami lietadiel vlastnených alebo prevádzkovaných osobou registrovanou v EÚ by sa mali uskutočniť za podmienky, že i) platba nie je priamo alebo nepriamo v prospech označenej osoby alebo subjektu a ii) pri platbe sa dodržali všetky prípadné povinnosti súvisiace s oznámením alebo povolením stanovené v príslušných právnych aktoch.
79. Ak sa v nariadeniach zakazuje prevod finančných prostriedkov medzi finančnými a úverovými inštitúciami EÚ na jednej strane a finančnými a úverovými inštitúciami v treťom štáte na strane druhej, platby za služby poskytnuté na účely núdzového vstupu lodí vlastnených alebo prevádzkovaných osobou registrovanou v EÚ do prístavu daného tretieho štátu by sa mali uskutočniť za podmienky, že i) platba nie je priamo alebo nepriamo v prospech označenej osoby alebo subjektu a ii) pri platbe sa dodržali všetky prípadné povinnosti súvisiace s oznámením alebo povolením stanovené v príslušných právnych aktoch.

XI. Usmernenia pre posudzovanie žiadostí o výnimky

80. Označené osoby a subjekty môžu požiadať o vydanie povolenia na užívanie svojich zmrazených finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, napr. na uspokojenie veriteľa. Označené osoby alebo subjekty sa však nemôžu odvolávať na zmrazovacie opatrenia ako na dôvod neplnenia si povinností, ak nepožiadali o vydanie povolenia.

81. Prevod finančných prostriedkov osobou alebo subjektom uvedenými na zozname alebo v ich mene z bánk mimo EÚ v súvislosti s platbou štátnemu príslušníkovi členského štátu EÚ alebo subjektu EÚ za službu poskytnutú alebo tovar dodaný pred zaradením dotknutej osoby/subjektu, ktoré žiadajú o prevod, na zoznam, možno v zásade povoliť, pokiaľ z individuálneho posúdenia prípadu vyplýva, že: i) prevod je určený štátnemu príslušníkovi členského štátu EÚ/subjektu EÚ, ii) prevod je platbou za službu poskytnutú alebo tovar dodaný pred zaradením dotknutej osoby/subjektu, ktoré žiadajú o prevod, na zoznam, iii) platba nie je určená alebo v prospech osoby alebo subjektu uvedených na zozname, iv) platbou sa neobchádzajú reštriktívne opatrenia.
82. Zainteresované strany tiež môžu požiadať o vydanie povolenia na prístup k zmrazeným finančným prostriedkom alebo hospodárskym zdrojom v súlade s vnútroštátnymi postupmi. Označená osoba by mala byť o týchto žiadostiach podľa možnosti informovaná. Postup vydávania povolení neodstraňuje potrebu bežných postupov na určenie opodstatnenosti nárokov voči označenej osobe alebo subjektu a povolením nevzniká právny nárok. Pri posudzovaní týchto žiadostí by mali príslušné orgány okrem iného zohľadniť dôkazy predložené veriteľom a označenou osobou alebo subjektom s cieľom zistiť, či existuje právna povinnosť (vyplývajúca zo zmluvy alebo ustanovená zákonom) poskytnúť finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje, a posúdiť, či hrozí riziko obchádzania reštriktívnych opatrení (napr. ak povaha kontaktov veriteľa s označenou osobou alebo subjektom vzbudzuje podozrenie).
83. Osoba alebo subjekt, ktorý má záujem sprístupniť finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje označenej osobe alebo subjektu, musí požiadať o povolenie, okrem osobitných prípadov, keď je sprístupnenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov podľa príslušného nariadenia vyňaté zo zákazu. Pri posudzovaní týchto žiadostí by mali príslušné orgány okrem iného zohľadniť akékoľvek dôkazy predložené v odôvodnení žiadosti, ako aj a to, či z povahy kontaktov žiadateľa s označenou osobou alebo subjektom vyplýva, že by mohli spolupracovať, aby sa vyhli²² zmrazovacím opatreniam.

²² Pozri tiež rozsudok vo veci Mohsen Afrasiabi a iní, EU:C:2011:874, body 60 – 62 a 68. K výkladu spojenia „vedom[e] a úmyseln[e]“ použitému v súvislosti s obchádzaním, pozri uvedený rozsudok, bod 68.

84. Pri posudzovaní žiadostí o vydanie povolenia na užívanie zmrazených finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov alebo o ich vydanie by mali príslušné orgány uskutočniť akékoľvek ďalšie vyšetrovanie, ktoré v takom prípade považujú za vhodné, napríklad sa môžu poradiť s akýmikoľvek inými zainteresovanými členskými štátmi. Príslušné orgány by mali tiež zvážiť podmienky alebo záruky, ktoré by zabraňovali, aby sa uvoľnené finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje použili na akýkoľvek účel nezlučiteľný s účelom výnimky. Preto sa napríklad uprednostňujú priame bankové prevody pred platbami v hotovosti.
85. Pri vydávaní povolenia by sa tiež mali v prípade potreby zvážiť primerané podmienky alebo limity (napr. týkajúce sa množstva alebo predajnej hodnoty finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, ktoré sa mesačne môžu sprístupniť), pričom by sa mali zohľadniť kritéria ustanovené v nariadeniach. Všetky povolenia by sa mali vydať písomne a pred použitím alebo sprístupnením dotknutých finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov.
86. V nariadeniach sa príslušným orgánom ukladá povinnosť informovať osobu, ktorá podala žiadosť, a ostatné členské štáty o tom, či sa žiadosti vyhovel²³. Táto výmena informácií umožňuje členským štátom koordinovať udeľovanie výnimiek v prípadoch, keď má označená osoba zmrazené finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje vo viac ako jednom členskom štáte.

²³ V nariadení (ES) č. 2580/2001 sa tiež vyžaduje, aby sa tieto informácie poskytli akejkoľvek inej osobe, orgánu alebo subjektu, o ktorých je známe, že sa ich to priamo týka. Môže to predstavovať najlepší postup aj v prípadoch, v ktorých to nevyžadujú nariadenia.

C. Zákaz dodávania tovaru

87. Ak sa v nariadení ustanovuje režim povoľovania a vyžaduje sa, aby príslušný orgán informoval ostatné príslušné orgány a Komisiu o zamietnutých žiadostiach o povolenie, príslušný orgán tak urobí. V niektorých nariadeniach sa výslovne neustanovuje povinnosť informovať o zamietnutých žiadostiach o povolenie, ale príslušné orgány by sa mali napriek tomu o to snažiť s cieľom minimalizovať riziko narušenia hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.

D. Koordinácia a spolupráca

88. Členské štáty by mali zabezpečiť efektívne vnútroštátne mechanizmy koordinácie a komunikácie medzi všetkými dotknutými vládnyimi agentúrami, orgánmi a útvarmi s pôsobnosťou v oblasti reštriktívnych opatrení, ako sú napr. ministri, finančné spravodajské jednotky, finančný dozor, spravodajské a bezpečnostné služby, súdne orgány, prokuratúry a iné orgány presadzovania práva, a to podľa potreby.
89. Koordinácia by mala umožniť promptné získavanie spravodajských informácií a iným dotknutým aktérom umožniť prijať kroky nadväzujúce na tieto informácie. Ak je to možné mali by sa vyšetrovania okrem uvedeného sústrediť na situácie označené za vysoko rizikové. Takýto prístup založený na spravodajských informáciách a vychádzajúci z rizík by mohol prispieť k zlepšeniu efektívnosti.
90. Členské štáty by si mali tiež podľa potreby vymieňať informácie okrem iného s ostatnými členskými štátmi, ESVČ, Komisiou, Europolom, Eurojustom, skupinou FATF, výbormi pre sankcie zriadenými Bezpečnostnou radou OSN (vrátane výboru zriadeného podľa rezolúcie č. 1267 (1999) týkajúcej sa siete Al-Káida) a s Výborom BR OSN pre boj proti terorizmu²⁴.

²⁴ Pozri tiež bod 17 prílohy I k usmerneniam (neformálne fórum pre diskusiu o otázkach vykonávania).

91. Postupy koordinácie a výmeny informácií by sa mali zorganizovať tak, aby sa zabezpečilo, že informácie, ktoré by mohli slúžiť ako základ pre návrh na zaradenie na zoznam alebo na vypustenie zo zoznamu, sa komunikujú bez zbytočného meškania. Tieto postupy by sa mali vypracúvať na vnútroštátnej úrovni v rámci členských štátov, ako aj medzi členskými štátmi a prípadne aj medzi EÚ, tretími štátmi, OSN a inými príslušnými medzinárodnými organizáciami.

Analýza finančných účtov

92. Členské štáty by mali zabezpečiť, že príslušné agentúry a útvary zanalyzujú finančné transakcie prepojené na účty označených osôb alebo subjektov. O výsledky týchto analýz by sa mali v právne možnom rozsahu podeliť s inými štátmi, medzinárodnými organizáciami a príslušnými orgánmi EÚ, ktoré sa zaoberajú financovaním terorizmu, ako napr. Europol. Členské štáty by mali mať na tento účel zavedené postupy. V niektorých nariadeniach sa výslovne ustanovuje analýza podozrivých transakcií príslušnými orgánmi po oznámení finančnými inštitúciami.²⁵

Interakcia a dialóg s finančným sektorom o zmrazovacích opatreniach

93. Členské štáty by mali rozvíjať štruktúrovaný dialóg a spoluprácu s príslušnými súkromnými organizáciami v rámci ich právomoci, ako napr. úverovými a finančnými inštitúciami, v súvislosti s vykonávaním zmrazovacích opatrení, aby sa zabezpečilo ich účinné vykonávanie a optimalizoval sa nástroj reštriktívnych opatrení a zároveň by sa mali usilovať v čo najväčšej miere znížiť administratívne zaťaženie pre tieto organizácie.

²⁵ Pozri článok 30 ods. 6 písm. d) nariadenia Rady (EÚ) č. 267/2012 z 23. marca 2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 961/2010.

94. Komisia a v prípade potreby ESVČ a Rada budú s príslušnými finančnými organizáciami viesť dialóg o otázkach vykonávania, ako aj o legislatívnych otázkach. V prípadoch financovania terorizmu sa členské štáty budú tiež usilovať poskytovať finančnému sektoru primerané (a včasné) údaje a spätnú väzbu, pokiaľ možno aj spravodajskej povahy, a aktuálne informácie o modeloch financovania terorizmu.
95. Členské štáty by mohli zvážiť kanály poskytovania usmernení a odporúčaní finančným regulačným orgánom, ako aj úverovým a finančným inštitúciám.

Poskytovanie informácií o zmrazovacích opatreniach iným osobám

96. Členské štáty by mali organizácie a hospodárske subjekty pôsobiace v iných sektoroch, ako je finančný sektor, oboznámiť s existenciou finančných reštriktívnych opatrení, najmä na účely zákazu sprístupnenia finančných prostriedkov označeným osobám a subjektom, a vysvetliť im fungovanie týchto opatrení.

Nástroje uplatňovania

97. Komisia by mala pokračovať v zabezpečovaní prístupu verejnosti (najmä úverových a finančných inštitúcií) k „elektronickému konsolidovanému zoznamu cielených finančných sankcií (e-CTFSL)“, ako ho zriadila Komisia a európsky úverový sektor.
98. Komisia by mala zabezpečiť, aby sa zoznam aktualizoval.
99. Členské štáty by mali v prípade potreby zabezpečiť prístup verejnosti (najmä úverových a finančných inštitúcií, ako aj príslušných hospodárskych subjektov) k príslušným informáciám týkajúcim sa vnútroštátnych opatrení vrátane označení a súdnych príkazov, napr. v súvislosti s takzvanými vnútornými teroristami.

100. Hodnotenie účinnosti reštriktívnych opatrení EÚ je dôležité a malo by prihliadať napríklad na spätnú väzbu od členských štátov, Komisie, ESVČ, vedúcich misií EÚ, colných orgánov, súkromného sektora, OSN a ďalších príslušných inštitúcií.
101. Členské štáty by sa mali usilovať o zavedenie vhodných vnútroštátnych postupov najmä na hodnotenie účinnosti uplatňovania reštriktívnych opatrení na vnútroštátnej úrovni a zohľadňovať pritom okrem iného aj výsledky dialógu so súkromným sektorom.²⁶
102. Výsledky takýchto hodnotení by sa mali v prípade potreby vymieňať v rámci skupiny RELEX v zložení „sankcie“.
-

²⁶ V súlade s odporúčaniami č. 6 a 7 Medzinárodných noriem týkajúcich sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu a šírenia.